

Zűrös Banda – „Egy afféle balkáni diszkó”

A kelet-európai és balkáni zenei hagyományokat modern tánczenékké ötvöző Zűrös Banda 2013 óta meghatározó szereplője a hazai világzenei szcénának. A formáció első lemeze a World Music Charts Europe listáján az első 20 legjobb CD között is szerepelt. A sikerek egyrészt a zenekar tagjainak professzionális és sokszínű zenei előéletéből fakadnak, másrészt az együttes énekesének, a magyar-szerb származású Básits Brankának a zenei szocializációjából. Lapunkban Branka mutatja be a zenekart, aki az interjú elkészülte után néhány nappal Junior Prima díjat vehetett át.

◆ Bencsik Gyula

Gramofon: *A zenétek szempontjából mindenképpen jelentősége van a származásodnak.*

Básits Branka: Édesapám részéről szerb, édesanyámérol magyar vagyok, és mindkét identitásom egyszerre él bennem: Magyarország az otthonom, Szerbia a szívemben élő óhaza. Mindkét népzeneben szeretek létezni, a Zűrös Bandában pedig a kettő jól megfér egymással. Vegyítjük a magyar és a balkáni népzénet, és igyekszünk őket kellő stílusossággal játszani.

G.: *Ne szaladjunk annyira előre. Hol születél? Hol töltötted a gyermekkorodat? Milyen zenei hatások értek?*

B. B.: A magyarországi Szigetcsépen születtem, amely Szigetszentmiklós és Ráckeve között helyezkedik el. A faluban évszázadok óta több szerb család is él, szerb ortodox temploma is van a településnek. Nekem gyerekkoromtól természetes volt, hogy nálunk a karácsony január 6-án van, habár a december 24-ét is megünnepeltük. Gyakorlatilag mindent – szilvesztert, húsvétot is – kétszer ünnepeltünk, csak azt sajnáltam, hogy a születnapot nem lehetett kétszer. A családi és falusi környezetemből eredő identitásomon túl

felsőfokú tanulmányaim során egy szemesztert a belgrádi egyetemen tölthettem etnomuzikológia szakon, ahol behatóbban foglalkoztam a szerb népzenevel. Korábban tíz éven át klasszikus zenét tanultam zongorán, viszont jóformán előbb énekeltem, mint beszéltem, és amióta az eszemet tudom, énekesnő akartam lenni. Zenei próbálkozásaim hátterében leginkább óvónő édesanyám állt, aki hamar felfedezte a bennem rejlő zenei készséget. A középiskola éveim alatt aztán popéneklést tanultam egy szomszédos település énekiskolájában. Aztán lassacskán kinőttem a popzenéből, és kerestem egy klasszikus énektanárt, akinél komolyzenei dalokat, operaáriákat is tanultam. A sokirányú próbálkozások során jöttem rá énektanárom, Márton Ágnes jóvoltából, hogy hozzám azok a dalok, zeneszámok állnak közel, amelyekben népzenei motívum van. 2008-ban már kiemelt nívódíjat kaptam az országos népzenei énekversenyen, szerb népdalokkal. Ez inspirált arra, hogy felvételizsek a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népi ének szakára, ahová második próbálkozásra fel is vettek. Pillanatnyilag előadóművészetből van meg a diplomám, a tanárihoz még be kell fejezmem a szakdolgozatomat.

G.: Voltak saját népzenei gyűjtéseid?

B.B.: Behatóbban a belgrádi félév alatt kezdtem foglalkozni a szerb népzenevel, de saját gyűjtéseket csak később, Niš környékén és a Vajdaságban, Óbecse és Újbecse környékén folytattam, valamint a saját szülőfalvamban Szigetcsépen rendszeresen. Igyekszem tartani a kapcsolatot kinti egyetemi tanáraimmal. Egy időben a koszovói tájegység zenéje állt a legközelebb hozzám, míg manapság a boszniai szevdalinka műfaj a legkedvesebb számomra. Magyar viszonylatban a kalotaszegi, magyarszováti zenék a kedvenceim, a nagyívű, nagytechnikás dalok, amelyek kihívást jelentenek az énekes számára.

G.: Énekesként melyik formáció volt az első számodra?

B.B.: Gyakorlatilag a szerb, macedón és bolgár népzenei játszó Pravo. Előtte szerepeltem a Balkan Fanatikban is, de azt inkább a tanulóévek közé sorolom. Aztán 2013-ban jött

felkerés a Zürös Bandától, amit örömmel elfogadtam. Ott voltam ugyan a banda alakulásánál, de mégsem vagyok alapító: az az akkori hegedűs, Lang János és a jelenlegi gitáros, Varga Kornél érdeme. Már az első koncerten én énekeltem. A tagság – Lang Janit leszámítva – azóta is együtt van, vagyis Bede Péter, szaxofon, Boros Attila, basszusgitár, Kertész Ákos, dobok, illetve kiegészült Wertetics Szlobodan harmonikással. Valamennyien számos ismert formációban – a Makámtól a Fabula Rasán át a Balogh Kálmán Gipsy Cimbalom Bandig – zenéltek már korábban és azóta is. Első lemezünket a Fonó Records gondozásában, a Cseh Tamás Program és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenttük meg tavaly.

G.: Mi volt a koncepció az album megalkotásánál? Mivel próbáltatok mást, többet nyújtani, mint a számos balkáni zenét játszó együttes?

Fotók: Németh Anna

B. B.: Talán abban vagyunk egyediek, hogy a stílust állítottuk előtérbe, vagyis a nálunk muzsikáló kiváló zenészek stílushű játékát. Nem akartunk túl autentikusak lenni, ezért bevontunk olyan hangszereket is, mint a dob meg a basszusgítár. Ehhez képest viszont bizonyos autentikus térségi instrumentumokat, mint például a kaval és a gadulka, nem használunk. Végül létrejön egy afféle balkáni diszkó, ami persze nem korlátozódik kizárólag a Balkánra, hisz játszottunk például magyar népzénét is.

G.: Meddig terjed a ti értelmezésetekben a Balkán?

B. B.: Ahogy az etnikai határokat is nehéz meghúzni, úgy a zenei határokat is az, mert lépten-nyomon egybemosódnak a különféle népcsoportok zenei motívumai. Az ember hall, mondjuk egy boszniai szerb dallamot és egy rezesbandát, az teljesen különbözik, de mégis van közös íz a kettőben, ami balkáninak nevezhető, egy sajátos életérzés, ami az egészet összefogja. Ha adódna egy görög dallam, ami inspirálna az eléneklésére, akkor nem számítana, hogy balkáni-e, vagy hogy nem délszláv, simán beleférhetne a repertoárunkba. Sajnos a görög vagy albán népzene megismerését illetően komoly nyelvi korlátaim vannak, míg a szerb nyelvtudással könnyen ellavírozok az egész délszláv térségben.

G.: Visszatérve az albumotokra: miért nincs címe?

B. B.: Egy képzeletbeli címe azért van, ez a Napvilág, holdvilág, ami a lemez egyik slágere, és a klipünket is ez ihlette. Azóta aztán ennél is nagyobb nézettséget ért el a Youtube-on látható-hallható Zöld erdőben de magos című dalunk, bár szerintem ebben az is benne van, hogy ez egy ismert szám, amire sokan rákattintanak más előadókat keresve. A koncepciónk az albummal csupán annyi volt, hogy az addi-

gi repertoárunkból tökéletesítsünk egy lemezanyagot. Tavaly szeptemberre jött ki az album.

G.: Novemberben pedig már Skóciában szerepeltetek.

B. B.: Egy pályázattal nyertük a körutakat, míg a jelenleg is Edinburghban élő Lang Jani segített megszervezni a három-állomásos koncertkörutunkat, ami egy jazzklubot, egy kultúrházas ülős koncertet és egy Balkán-partyt jelentett. Jól sikerült mindhárom buli, de a legnagyobb érzés mégis az volt számunkra, hogy a lemezünk a World Music Charts Europe listáján az első 20 közé került, ami első lemez esetén egyáltalán nem gyakori. Olyan neves kollégáknak volt hasonló helyezésük, mint Herczku Ági, Lajkó Félix vagy Balogh Kálmán, de nekik sem az első albumukkal.

G.: Léptetek már fel a Balkánon?

B. B.: Volt egy koncertünk a vajdasági Kishegyesen, a DombosFesten, de ott zömmel magyar közönség előtt, úgyhogy az igazi, balkáni megmérettetés még várat magára.

G.: Miért zűrös a banda?

B. B.: Nem zűrösebb, mint bármelyik másik, de volt az együttesnek egy előzménye Lang Janival és Varga Kornéllal Angliában, ami a Zor nevet viselte. A zor bolgár szó, azt jelenti: zűr, zavar, baj, balhé. Később ez fordítódott magyarra. Egyszerű név, jól is hangzik, bár a külföldiek többsége nehezen tudja kiolvasni. Legfeljebb abból adódik zűr az életünkben, hogy a többfelé játszó tagsággal nehéz időpontot egyeztetni, de eddig mindent megoldottunk. ■

A zenekar honlapja: <http://www.zurobanda.com>